

Παρίσι, φθινόπωρο του 1993. Ένας άντρας μόνος, χωρίς τη γυναίκα και το παιδί του, τριγυρισμένος από γάτες σ' ένα διαμέρισμα υπό μετακόμιση, προσπαθεί να γεμίσει το χρόνο του ως τη στιγμή που θα επιστρέψει με τη σειρά του στην Ελλάδα. Είναι 59 χρόνων, επαγγέλλεται τον συγγραφέα, έχει μια μεγάλη διεθνή επιτυχία κι άπειρες σελίδες τίτλου του, αλλά το άστρο του έχει ξεθωριάσει κι η όψιμη εμπειρία της πατρότητας, μολονότι συναρπαστική, του οξύνει το άγχος για τα οικονομικά του. Ξαν «παλιά καραβάνα», βέβαια, το ξέρει: «Η πράξη της γραφής είναι τελικά η μόνη ανακούφιση». Γαντζώνεται λοιπόν απ' τη γραφομηχανή του, έτοιμο, χωρίς πρόγραμμα. Τι είδους εκμυστηρεύσεις θα προκύψουν;

Ο διάσημος Vassilis

Θα μπορούσε να είναι ο ήρωας μιας νουβέλας. Τίποτε όμως στις «Γάτες της Rue d'Hauteville» του Βασίλη Βασιλικού δεν είναι επινοημένο (εκδ. **Πατάκη**). Το νέο του βιβλίο αποτελεί ένα μικρό δείγμα του ανέκδοτου Ημερολογίου που ο συγγραφέας του «Ζ» κρατούσε συστηματικά επί μια εικοσαετία, αρχής γενομένης από το 1988. Κι αναφέρεται στην περίοδο που μοιράστηκε ο ίδιος στο Παρίσι με την υψίφωνο Βάσω Παπαντωνίου, προτού δηλαδή εκπληρωθεί η παλιά του επιθυμία ν' αναλάβει πρέσβης στην UNESCO, πριν ακόμα ξεκινήσει και τις τηλεοπτικές του εμφανίσεις με το «Άξιον εστί».

Τις ημέρες που ο Βασιλικός επιβλέπει το άδειασμα του διαμερίσματος της Rue d'Hauteville, η Συνθήκη του Μάαστριχτ μπαίνει σε εφαρμογή, το Σεράγεβο βομβαρδίζεται, και στην Ελλάδα το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται και πάλι στην εξουσία. Οι δικές του σχέσεις όμως με το Καστρί έχουν διαταραχθεί (το «Κ» είχε ενοχλήσει την οικογένεια, τόσο τη νέα όσο και την παλιά: «Ε, όχι και να λέει τον πατέρα μας Περονόσκου...»). Κι ενώ ο οίκος Σευίλ ετοιμάζεται να εκδώσει, αρκούντως συντομευμένο, το βιβλίο του για το σκάνδαλο Κοσκωτά, ο πιο διάσημος Vassilis στη χώρα «που παλιά και με τήμηση και με αγάπησε», είναι ο Αλεξάκης πλέον...

«Βέβαια η Σούζαν Σόνταγκ είχε το κουράγιο να πάει στο Σεράγεβο και να ανεβάζει εκεί το «Περιμένοντας τον Γκοντό», διαβάζουμε. «Εγώ δεν πήγα, γιατί έγινα μπαμπάς και γιατί βολεύτηκα σε μια άνοση αγωνία επιβίωσης που δεν μου επιτρέπει, όχι στο Σεράγεβο να

«Εγώ, καλά, τελείωσα»

Το νέο βιβλίο του Βασ. Βασιλικού δίνει μια γεύση από τα ανέκδοτα Ημερολόγιό του και αποκαλύπτει τις σκέψεις του παραμονές της οριστικής του επιστροφής στην Ελλάδα το '93, ενώ οι δημιουργικές δυνάμεις του υποχωρούν

Της ΣΤΑΥΡΟΥΛΑΣ ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ (spapa@enet.gr)

πάω, αλλά ούτε στην πλατεία Ομονοίας στο Παρίσι. Οι άλλοι είναι τακτοποιημένοι στην ηλικία μου, έχουν περάσει και τις αρρώστιες τους, έχουν νικήσει, τι άλλο θέλουν, έχουν και χώρες που τους ζητούν ένα κείμενο, εμένα κανείς στη χώρα μου δεν μου ζητεί, αν δεν ήταν να γράφω εγώ, κανείς δεν θα μου έλεγε γιατί δεν γράφεις -όχι προφάσεις

εν αμαρτίας και άλλα τέτοια, αλλά κατακάθισα είναι η αλήθεια, η ζωή δεν με καλεί με τα χίλια στόματά της του μαρτυρίου όπως άλλοτε».

Στο παρισινό του ημερολόγιο, ο Βασιλικός υποκλίνεται στους ανθρώπους που τον συντρόφευσαν και τον στήριξαν -από το ζεύγος Γαβρά και το ζεύγος Κόκκου ως τον Μαξ Γκαλό, τον Ρεζίς

Ντεμπρέ και τον Ζακ Λακαριέρ. Σχολιάζει όσα βλέπει και διαβάσει όταν αφήνει τα πλήκτρα σε ησυχία - ντοκιμαντέρ του ARTE, τη μιντιακή κάλυψη του θανάτου του Φελίνι, σελίδες του Περέκ, την αυτοβιογραφία του Τένεσι Ουίλιαμς. Φέρνει στο νου του εικόνες της Καβάλας και της Θεσσαλονίκης που έχουν πια χαθεί, σκέφτεται πόσο τοιγκούνα στάθηκε στον «οικουμενικό» Ιάνη Ξενάκη η «πατρίδα», και αναρωτιέται ως πότε η Μελίνα θ' αναζητή στους κόλπους ξενητεμένων δημιουργών «πνευματικούς θωρακιστές του Αιγαίου» - «η γλυκιά Μελίνα, που συνθλίφτηκε μέσα στις μολόπρες του πιο αντιπνευματικού κόμματός από συστάσεως του ελληνικού κοινοβουλίου»...

Εκείνο ωστόσο που κυριαρχεί στο ημερολόγιο είναι η αίσθηση του τέλους, κι ας γράφεται παραμονές μιας νέας αρχής. «Ας το παραδεχτούμε επιτέλους κι ας ησυχάσουμε: έπεσαν οι μπαταρίες, όπως τα φύλλα που εγκαταλείπουν τα κλαδιά κάτω στο κατάστρωμα του πολυδύναστου δρόμου... Είναι φυσικό οι δημιουργικές δυνάμεις να κάμπτονται με τα χρόνια, όπως και οι σεξουαλικές». Αλλωστε, τίποτε στον ορίζοντα δεν προμηνύει μια δεύτερη άνοιξη: «Εγώ, καλά, τελείωσα. Μυθιστόρημα δεν πρόκειται να ξαναγράψω στον αιώνα τον άπαντα. Πού να βρεις το θέμα και την αφέλεια της αφήγησης;»

«Φτωχός απολογισμός»

Γαλουχημένος με τα Ημερολόγια του Ζιντ, ο Βασιλικός έγραψε και τα δικά του δίχως καμιά διάθεση ν' αυτολογηθεί, αδιαφορώντας για τους μελλοντικούς τους αποδέκτες. Μοναδικό του κίνητρο ήταν να διατηρήσει την επαφή με τη γραφή. Κατά τ' άλλα, «τρεις κατηγορίες βιβλίων μου αλώσαν τους αναγνώστες: Η πρώτη είναι η «Τριλογία», που θεωρείται στην Ελλάδα μια ανανέωση της πεζογραφίας μας. Το γιατί δεν το καταβαίνω. Το δεύτερο είναι το «Ζ» που θεωρείται βιβλίο πολιτικής αυτοσυνείδησης. Αυτό μπορώ να το καταλάβω καλύτερα. Και η τρίτη είναι τα «γυναικεία», «Φόκο ντ' αμόρ», «Τελευταίο Αντίο» κ.λπ., που άλωσαν τις ευαίσθητες γυναικείες καρδιές. Πέραν τούτων ουδέν. Ο, τι άλλο έγραφα... Ξέχασα τον «Θρασάκη» που άλωσε την inteligenctencia. Ολα τ' άλλα πήγαν στον βρόντο. Μερικά, όπως τα «Καμάκια», διασκεδάσαν το κοινό και τελειώσαμε. Φτωχός απολογισμός για μια ζωή δεμένη στο άρμα του λόγου... Την ακτινοβολία του, πάντως, άλλοι δεν την καρπώθηκαν ούτε σ' όνειρό τους. ☺